

Bláboly neumělcovy. – část 6.

Čtení je nedoporučeno, je možné na základě dobrovolnosti, psychické otrlosti a s vědomím rizika duševní újmy. **Umělcům** je čtení výslovně zakázáno! Džaurové z EU ani jiným byrokratům to nebylo předloženo ke schválení, tak neriskujte evropskou nelibost. Text vznikl bez dotací. Pamětníci AO si mohou připravit kapesníčky.

Redakční úvod: Ty, kteří nemají čtení těchto článků zakázáno mnou (viz výše), lékařem nebo z důvodu znechucení, zvu na další pokračování hry na OZP (otázky z publika) a ODN (odpovědi dopadeného neumělce). Pokud nabudete dojmu, že je to slaboduché, budete mít pravděpodobně pravdu, a bez obav se věnujte něčemu užitečnějšímu, možností je obrovská škála, od úklidu a mytí oken až po tvorbu mistrovských děl.

OZP: Koukám na obrazy, které zde vystavují druzí, a mám z toho mindrák. Jsem ztracen. Co mám dělat?

ODN: Já také. Ale tím se, příteli, netrap. Já jsem také neumělec, ale na rozdíl od druhých mám ještě tu drzost tu něco vystavovat. Ber to tak, že naprostá většina slavných umělců, ve své době odsuzovaných a neuznaných, došla slávy až po smrti. Počáteční malůvky jsou pak vysoce hodnoceny jako Mistrova díla z raného období. Za miliony se prodávají i třeba vzory na úklidový papír od nějakého Kupky. Pouze se smíř s tím, že zbohatnou až Tvoji potomci a překupníci. S obláčku pak ale můžeš shlížet dolů, jak se sjíždějí autobusy plné znalců i snobů, aby se podívali na Tvé obrazy ve světových galeriích.

A i když, čirou náhodou, Tvé obrazy ve světových galeriích neskončí, někdy se to bohužel stává, nesmutni. Jen si uvědom, PROČ maluješ. A jestli jenom sobě nebo někomu blízkému pro radost, tak sláva, alespoň jednomu člověku na světě uděláš radost. Židé, jichž si mimochodem moc vážím, ač jsem gójim, mají takové hezké úsloví: Kdo zachrání jednoho člověka, zachránil celý svět. A protože v jejich textech je spousta moudrosti, jistě mi odpustí, že to volně parafrázuji: Kdo udělá radost jednomu člověku, udělá ji všem.

Tak hlavu vzhůru, mindrák není totéž, co pokora. Hlavou zed' neprorazíš, ale kapka vody rozbíjí skály. Makej!

OZP: Jak je možné, že u každého najdeš slova pro zajímavé zhodnocení?

ODN: Ta otázka je velice milá, až lichotivá, šimrající moji ješitnost. Ale svěřím se s malým veřejným tajemstvím, ale nikde to na mne nepráskněte, nechci na stará kolena skončit v ústavu. Já si povídám. Ne tedy sám se sebou (to občas taky, když si potřebuji vynadat), ale s obrazy. Každý obraz je pro mne něco jako vyslovený názor nebo nějaké sdělení. A s každým obrázkem vedu trochu infantilní rozhovor (díky svému druhému dětství si to mohu dovolit). To vypadá asi takhle (opičit se můžete a nemusíte, je to na vás), uvedu jenom moji část dialogu: „Ale ty jsi docela zajímavý obrázek. O čempak to mluvíš? Kdopak tě maloval? A čím? Řekni, co nám máš vyřídít? Nebude ti vadit, když si tě vyfotím a zkusím ti namalovat brášku? Co říkáš, neměla by ta tvoje zelená barva být trochu tlumenější? Až bude mít

autor/ka dobrou náladu, řekni mu/jí, že ta perspektiva by potřebovala trochu vylepšit. Nebude ti vadit, když se začnu usmívat? To se ti neposmívám, to ti závidím, že přinášíš radost.“, a tak dále a tak podobně. To víte, infantilní dědek. Jestli se stydíte, tak počkejte, až kolem nikdo nebude, a můžete to zkusit také. Možná tomu povídání s obrázky přijdete také „na chuť“. A to povídání se pak jen „hodí na papír“.

OZP: Párkrát jsi tu použil termín „vzory na úklidový papír“? Co to má být?

ODN: To souvisí s tím, co jsem napsal výše. Když vidím obrázek Ladova Pašika nebo prasátka Peppy Piga (toho zbožňuje naše malá vnučka), tak vím, nač koukám, a mohu s tím vést nějaký rozhovor, od určité nelibosti až po jásavé pochopení, o slintání nad představou jitrničky ani nemluvě. Ale když vidím jakési geometrické obrazce, za které snobové vyhadzují miliony (třeba za „nějakého“ Kupku), tak mohu jen pokrčit rameny, protože vůbec netuším, co tím „chtěl básník říci“ a o čem si s takovým „obrazem“ mám vlastně povídat. Nevylučuji, že to někdo umí, a když na to má, tak si to i koupí. Já v tom ale vidím jen „vzor na úklidový papír“. Obhájci těchto bezuzdných abstrakcí sice rádi tvrdí, že si pod tím právě každý může představit, co chce. Obraz je nebo měl by být formou sdělení. V abstrakci to představuje rozhovor dvou dam, které se vůbec neposlouchají, každá si mele své a je jí jedno, co říká nebo chápe ta druhá. Já si ale nechci „něco - kokoli“ představovat, já mám představivost dost velkou i bez těchto abstrakcí, já si chci o něčem konkrétním povídat a nemusí to zase kvůli tomu být hypersuperrealistický obraz jako od Mistra Saši Pavlova (klobouk dolů, to neironizuji), mohou to být třeba nástěnné lidové ornamenty moravských sklípků – ale i tam je to pořád ještě o něčem, co má předlohu v realitě a vzbuzuje to zájem i radost (a možná i chuť na vínko či pěknou děvčicu). Ale vzory úklidového papíru do skříní a šuplat ve mne budí nanejvýš asociaci na předvánoční úklid (brr), ale spíše jen lhostejnost. Ztráta času...

OZP: Jak jsi „objevil“ malířskou komunitu?

ODN: To by také vydalo na dlouhé povídání, zkusím to navzdory své upsanosti (to ekvivalent verbálně-ústní ukecanosti) zestručnit. Jsem pamětník. Pamatuji jako pětileté dítě první experimentální televizor, který měl soused, ve vývoji tohoto média pracující, doma na ověření kvality signálu z Petřína (na trhu to ještě nebylo, ale už na miniobrazovce byla Štěpánka Haničincová s Emánkem, koukali jsme na to bráškou s hadrem přes hlavu, aby nerušilo okolní světlo.) Pamatuji první stolní kalkulačky, zabírající čtvrtinu stolu. První počítač jsem vystál v mrazu v celonoční frontě v roce tuším 1987. A když zvítězila geniální myšlenka, že řemeslníci už nebudou potřeba, že všechnu práci budou dělat roboty a počítače, a bylo zrušeno učiliště, kde jsem učil, zavál mne osud na několik let do jedné speciální školy, zprvu na internát, kde vládla „železná lady“ paní Veselá-Kolouchová, i zde se občas vyskytující. A ta všechny podřízené donutila nejen pracovat s počítačem (u mne to nebyl problém), ale hlavně nás donutila používat internet, což bylo v té době tady také ještě v plenkách a zoufalé pomalé. Ale na „intru“ a ostatně v celé škole už bylo připojení dostupné. A jak jsem si s tím ve volnějších chvílích hrál, a objevil jsem malíře. Nejdříve jednotlivce a začal jsem si jejich obrázky stahovat na diskety (dnes už opět historický pojem). Ale pak jsem kápl na skutečně geniální (klobouk dolů a chodit v předklonu) Amatérskou obrazárnu, které šéfovalo trio nadšenců v čele Luboshem Valentou zde notoricky známým. A už to jelo....

OZP: Jak jelo...?

ODN: No amatéři tam vystavovali svá díla a u některých se objevila zasvěcená kritika jisté profesorky Mrvové. Tak jsem si řekl: „Prima, alespoň se dozvím něco ze zasvěcených kruhů“. U příbuzných a přátel se člověk sice dočká pochvaly, zpravidla je to lichotivé, ale člověk nikdy neví, nakolik je to jenom zdvořilost nebo loajalita. Pro další rozvoj je to skoro o ničem. To tady vidíte kolem sebe každý. Mezitím se ovšem stal internet dostupným i pro mne, s dospívajícími synky zatíženými IT-chorobou jsme si zavedli připojení přes pevnou linku. Tím se vše strašně zrychlilo, ale já se pořád nemohl dočkat nějaké té kritiky. Všiml jsem si, že ta paní profesorka Mrvová to prostě nemůže stihnout a navíc i časové intervaly mezi jejím jednotlivými recenzemi se prodlužovaly. Tak jsem pojal blbý nápad (jiné nemám, i když se to občas tak nejeví), totiž, že bych ty recenze mohl psát sám. Jenže jak pravil klasik: „Kritik je ten, kdo vykládá, jak by to dělal, kdyby to uměl“. No a já byl od počátku ten, který neuměl. Hledal jsem tedy formu, jak to provést. Vymyslel jsem si takovou slohovou kostru a rozčlenil jsem každou tu recenzi do 3 odstavců. V tom prvním jsem dílo těžce sepsul z hlediska socialistického realismu (pamětníci vědí, nepamětníkům se to vysvětlit nedá). V tom jsem uplatnil všemožné nicneříkající politické fráze z nedávno padlého režimu. To ale každý pochopil jako srandu. Ve druhém odstavci jsem uplatnil svoje názory, jak kladné, tak kritické, ale vždy se zdůvodněním, proč se to či ono domnívám, většinou s dovětkem, abych nebyl brán vážně. A třetí odstavec bylo „doporučení investorům“. To byla taková sranda poloviční.

K tomu jsem se rozhodl to psát anonymně. Abych se postavil do odborného protikladu k paní profesorce, znegoval jsem její jméno, vyšel mi z toho Nemrva. A protože už od dob trampských se o mě říkalo, a já to dodnes rád šířím, že jsem „nekuřák, nepiják a nemrava-teoretik, na rozdíl od mnoha nemravů praktiků“, vsunul jsem do toho pseudonymu ještě závorkované (a), tedy Nemr(a)va. Našel jsem si jednu nebo dvě „oběti“ a na nich jsem to experimentálně vyzkoušel. Zkrátím to: ohlas překonal všechna očekávání. Mezi lidem malířským se šířil hlas, že „na AO řádí nějaký fantom“, v diskusi se objevily žádosti, kdy napíšu jim a o nich. Ač jsem to vždy přilepil jen pod obrázky dotyčného postiženého, veřejnost žádala, bych na to upozornil v hlavní diskusi, že je nebaví hledat, u koho je co nového. Lubosh Valenta vyhlásil soutěž o odhalení, kdo je Nemr(a)va. Uznal jsem, že alespoň on by, jakožto uznávaná autorita, měl být obeznámen, kdo mu takhle řádí v jeho duchovním dítku AO, a byl také až skoro do závěru jediný, kdo moji indentitu znal. Jinak tajemství dráždilo, létaly vzduchem všelijaké tipy. Já mezitím rozdával i „šlechtické“ tituly, Luboshe a jeho dva kumpány jsem povýšil na Pantáty AO, ale asi nejvděčnějším počinem bylo jmenování Barborky Algayerové První vílou AO. Kdosi přišel s nápadem, že by se to všechno mohlo sepsat jako kniha. Proč ne? Tak vznikl první sborník nejen nemr(a)vných recenzí, i jakéhosi průřezu malířskou tvorbou na stránkách AO. Tiskl jsem to na koleně na barevné tiskárně, bylo toho asi 30 výtisků vázaných v koženě. Velký dopad to mělo do příbuzenstva malířů („jé, náš táta je v knize“). Jedna vysoce vzdělaná dáma si pak za účelem odhalení Nemr(a)vy dokonce sestavila z indicií tabulku v Excelu. Převezl jsem ji, jednu kritiku jsem napsal sám na sebe a to mne v její tabulce vyřadilo z podezřelých. Když už to tedy „prasklo“ a jedna malířka mi napsala, že jsem to určitě já, tak jsme připravili veřejné „odhalení“. Jenže to zase vzalo kotrmelec, veřejnost se bála, že sranda končí, recenze nebudou a postavila se proti zveřejnění, tak to ještě nějaký čas pokračovalo.

OZP: A jak to všechno dopadlo?

ODN: Jako obvykle, všechno jednou skončí. Když jsem se na AO objevil já, byla nás tam asi stovka, když to „končilo“ byly nás tam tisíce, Lubosh Valenta by to řekl přesněji, já jsem s programovým zákulisím ve styku nebyl a ti Pantátové s tím museli mít strašnou spoustu neplacené práce. Nicméně

ještě vznikl jeden almanach, a když jsem připravoval třetí, objevila se hláška, že parazituji na slávě AO. To mne dost mrzelo, protože jsem tomu věnoval moc času bez jakýchkoliv nároků, ale zase jsem si tedy ten čas ušetřil pro sebe. Navíc noví příchozí už nechápali tu atmosféru, která se tam vyvinula, začaly se v diskusích objevovat různá hrubá napadání, ale to je dnes obecná bolest internetu, tenkrát to jen začínalo. Jak to bylo dál s AO, to už vám může vyprávět někdo z jejího zákulisí, já byl jenom jeden z řadových účastníků, jako tady na FB, jenom občas si nejapně vyskakující.

(Pokračování pro otrlé čtenáře zase někdy příště)